

Raport privind teza de doctorat *Contribuția lui Vilfredo Pareto la dezvoltarea sociologiei moderne* elaborată de Lia Olguța Vasilescu sub conducerea prof. univ. dr. Dumitru Otovescu

Acest raport prezintă o analiză a tezei de doctorat *Contribuția lui Vilfredo Pareto la dezvoltarea sociologiei moderne* elaborată de Lia Olguța Vasilescu sub conducerea prof. univ. dr. Dumitru Otovescu, în ceea ce privește normele de bună practică de autorat științific în lucrările academice.

Analiza urmărește identificarea următoarelor categorii de observații:

A. Abateri de la regulile de redactare ale unei teze de doctorat cu relevanță pentru identificarea conținuturilor originale ale lucrării si, implicit, a contribuției autoarei:

1. *Bibliografia nu permite identificarea lucrărilor consultate de autoare în vederea redactării lucrării*
 - a. P. 198: bibliografie selectivă
 - i. Lipsesc de la bibliografie, dar apar menționați în text împreună cu idei și citate pe care le-ar fi înaintat (în format scris sau în comunicări orale)
 1. P. 4: Angelo d’Orsi
 2. P. 5: Tommaso Giacalone
 3. P. 9: Pio Rajna
 4. P. 33: Gurvitch
 5. P. 33: R. V. Worhington
 6. P. 33: Coser
 - b. Pp. 198- 203: formatul bibliografiei: inconsistență, informații lipsă, lucrări trecute de mai multe ori (ex: T. Parsons – The Structure of Social Action)
 2. *Din lucrare lipsesc unele capitole și subcapitole menite a evidenția elementele de noutate pe care autoarea își propune să le introducă prin intermediul tezei*
 - a. Lipsesc din introducere:
 - i. Prezentarea generală a lucrării
 - ii. Motivația alegerii temei
 - iii. Obiectivele lucrării
 - b. Lipsesc concluziile
 3. *Practicile de atribuire a surselor ideilor care alcătuiesc conținutul tezei nu permit discriminarea contribuției autoarei la subiectul tratat și nici verificarea afirmațiilor pe care ea le atribuie altor surse*

B. Tipuri de conținuturi problematice în teză în ceea ce privește raportarea la normele de bună practică în autoratul științific – detaliate în secțiunile următoare:

1	Citate cu localizare incompletă a sursei	Propoziții, între ghilimele fără informații complete privind sursa de proveniență; pot lipsi una sau mai multe din următoarele informații: autor, lucrare, pagină
2	Citate fără localizare a sursei	Propoziții între ghilimele fără informații privind sursa de proveniență
3	Informații factuale detaliate fără precizarea sursei	Propoziții ale căror formulări aparțin autoarei și care conțin descrieri ale unor evenimente istorice sau ale unor persoane la care autoarea nu a avut acces direct care nu sunt însoțite de sursele de unde au fost preluate
4	Idei preluate cu localizare incompletă a sursei	Expuneri ale unor idei (definiții, teorii) atribuite unor autori cunoscuți, menționați în text (nu numai Vilfredo Pareto), care nu sunt însoțite de sursele de unde au fost preluate, dar la bibliografie apar lucrări despre care se poate presupune că reprezintă sursele respective
5	Idei preluate fără localizarea sursei	Expuneri ale unor idei (definiții, teorii) atribuite unor autori cunoscuți, menționați în text, care nu sunt însoțite de sursele de unde au fost preluate, fără ca la bibliografie să apară lucrări în care se poate presupune că se regăsesc aceste idei
6	Formulări preluate fără sursă	Formulări preluate identic sau aproape identic de autoare din lucrări care nu îi aparțin, fără a indica, prin utilizarea ghilimelelor, faptul că nu sunt formulările sale

Analiza tezei utilizând cele șase categorii definite mai sus

Am preluat spre analiză capitolele 1, 2, 3 precum și capitolul 7.

Capitolul 1

1	Citate cu localizare incompletă a sursei	P. 3, rândurile 13-15
P. 5, rândurile 1-7
P. 5, rândul 24
P. 7, rândurile 18 – 26
P. 8, rândurile 1-3; 7-13; 18-24
P. 9, rândurile 1-2; 9-11; 13-16; 18-21; 23-25
P. 10, rândurile 7-8; 14-20; 22-25
P. 11, rândurile 1-3; 10-12; 15-16; 19-20
P. 13, rândurile 17-23
P. 14, rândurile 1-2; 12-19
P. 15, rândurile 5-15
P. 16, rândurile 8-18
P. 17, rândurile 1-22
P. 18, rândurile 5-7; 27
P. 19, rândurile 1-4
2	Citate fără localizare a sursei	P. 6, rândurile 7-11
P. 18, rândurile 13-16
3	Informații factuale detaliate fără precizarea sursei	P. 3, rândurile 1-12
P. 4, rândurile 17-19

P. 5, rândurile 16-20
P. 5, rândurile 25-26
P. 6, rândurile 1-4; 12-25
P. 7, rândurile 1-16
P. 8, rândurile 14-18
P. 9, rândurile 3-8
P. 11, rândurile 22-24
P. 12, rândurile 1-24
P. 13, rândurile 1-15
P. 14, rândurile 3-11
P. 15, rândurile 19-26
P. 16, rândurile 1-7; 19-24

Capitolul 2

1	Citate cu localizare incompletă a sursei	P. 23, rândurile 25-27
P. 24, rândurile 1-2
P. 26, rândurile 18-19; 23-25
P. 27, rândurile 1-3
P. 28, rândurile 4-7; 19-20
P. 30, rândurile 19-25
P. 31, rândurile 1-2
2	Citate fără localizare a sursei	P. 24, rândurile 20-26
P. 25, rândurile 1-2; 20-23
P. 29, rândurile 19-25
4	Idei preluate cu localizare incompletă a sursei	P. 21, rândurile 7-12
P. 26, rândurile 3-6
5	Idei preluate fără localizarea sursei	P. 21, rândurile 19-27

Capitolul 3

1	Citate cu localizare incompletă a sursei	P. 32, rândurile 10-13
P. 33, rândurile 1-3; 11-17; 20-22
P. 34, rândurile 14-17
P. 35, rândurile 2-11; 17-22
P. 36, rândurile 19-24
P. 37, rândurile 14-15; 19-26
P. 38, rândurile 1; 2-7; 20; 25
P. 39, rândurile 1-11; 19-21
P. 40, rândurile 14-15; 25
P. 41, rândurile 1-2; 13-22 |
|---|--|---|

P. 43, rândurile 12-21; 24-26
P. 44, integral
P. 45, rândurile 1-2; 24-26
P. 46, rândurile 1-3; 10-19; 23-24
P. 47, rândurile 8-26
P. 48, rândurile 1-19
P. 49, rândurile 8-10; 23-26
P. 50, rândurile 1-14; 24-25
P. 51, rândurile 1-2, 11-19
P. 53, rândurile 3-25
P. 54, rândurile 1-8
P. 56, rândurile 8-13, 23-26
P. 57, rândurile 1, 8-12
P. 58, rândurile 10-15, 17-19, 21-25
P. 59, rândurile 1-2, 10-25
P. 60, rândurile 1, 5-26
P. 61, rândurile 1-9
P. 62, rândurile 14-25
P. 69, rândurile 7-16
P. 73, rândurile 17-21, 27

6 Formulări preluate fără sursă
(vezi **Anexa**)

P. 40, rândurile 16-20 (fig. 1)
P. 41, rândurile 6-11 (fig. 2)
P. 42, Toate tabelele sunt identice (fig. 3)
P. 43, rândurile 1-4 (fig. 4)
P. 52, rândurile 18-21 (fig. 5), 22-26 (fig. 6)
P. 59, rândurile 4-5 (fig. 7)
P. 63, rândurile 10-19 (fig. 8)
P. 69, rândurile 17-27 (fig. 9)
P. 70, rândurile 1-24 (fig. 10)

Capitolul 7

1 Citate cu localizare incompletă a
sursei

P. 186, rândurile 22-23, 25-28
P. 187, rândurile 3-4, 12-15, 23-26
P. 188, rândurile 1-3, 6-8, 10-12
P. 191, rândurile 21-22
P. 195, rândurile 19-22
P. 196, rândurile 4-6, 11-12, 14-15, 20, 22-24
P. 197, rândul 1

C. Alte observații

1. Majoritatea textului din capitolul 3 consta in reformulări ale textului inițial al lui Pareto de tip propoziție cu propoziție. Rar apar sintetizări de paragrafe sau subcapitole.
2. Capitolul 7 se găsește în totalitate pe internet, la adresa <http://www.scrigroup.com/educatie/sociologie/CONTRIBUTIA-LUI-VILFREDO-PARET11115.php>. Nu poate fi stabilit autorul textului de pe internet.

Anexă. Comparație între textul tezei și textul Tratatului de sociologie generală al lui Vilfredo Pareto

Fig. 1	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) Tratat de sociologie generală, vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>2. În capitolul „Acțiunile non-logice” autorul își propune să studieze acțiunile umane, starea sufletească și modalitățile prin care se exteriorizează o persoană, pentru a se ajunge la scopul final care este cunoașterea formelor sociale. Prin metoda inductivă, fără vreo noțiune <i>a priori</i>, faptele sunt descrise, clasificate și studiată natura lor, pentru a descoperi vreo uniformitate (lege) în relațiile dintre ele.</p>	<p>145. În capitolul precedent, am prezentat cu ce intenții am scris această operă și domeniul în care dorim să rămânem. Acum vom studia acțiunile^a umane, starea sufletească ce le corespunde și modurile prin care se manifestă, pentru a ne atinge scopul nostru final, care este cunoașterea formelor sociale.</p> <p>Vom urma calea inductivă. Nu avem nici o judecată a noțiunii <i>a priori</i>; ne găsim în fața faptelor, le descriem, le clasificăm, le studiem natura și vedem dacă reușim să descoperim vreo uniformitate (lege) în relațiile acelor acțiuni.</p>

Fig. 2	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) Tratat de sociologie generală, vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>Orice fenomen social poate fi luat în considerare sub două aspecte: cel care există în realitate, obiectiv, și cel care apare în sentimentele oamenilor, subiectiv. Diferențierea este necesară deoarece nu putem introduce în aceeași clasă experimentele pe care le face un chimist în laboratorul său și practicile vrăjitorești ale unuia care s-a dedicat magiei sau acțiunile făcute de marinarii greci când împingeau nava la apă și sacrificiile oferite lui Poseidon, pentru a naviga fără evenimente. Deși am considera că sunt două aspecte (obiectiv și subiectiv), în</p>	<p>149. Orice fenomen social poate fi luat în considerare sub două aspecte, adică ceea ce este el în realitate și cel care apare din sentimentele unor anumiți oameni. Primul aspect îl vom numi obiectiv, al doilea subiectiv (§ 94 și urm.). Această diferențiere este necesară deoarece nu putem cuprinde în aceeași clasă, de exemplu, operațiile pe care un chimist le face în laboratorul său și operațiile celui care s-a dedicat magiei; sau acțiunile pe care le făceau marinarii greci când încercau să împingă nava în apă și sacrificiile pe care i le ofereau lui Poseidon pentru a putea naviga în liniște.^{121a} La Roma, legea celor</p>

Fig. 3

Teza

Pareto, Vilfredo [1916] (2007) *Tratat de sociologie generală*, vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)

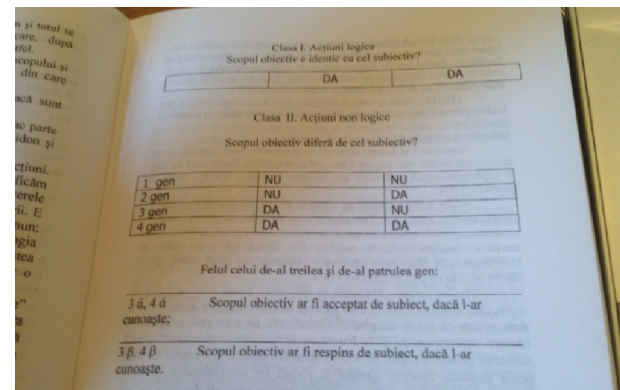
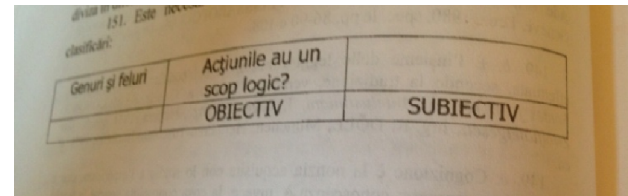
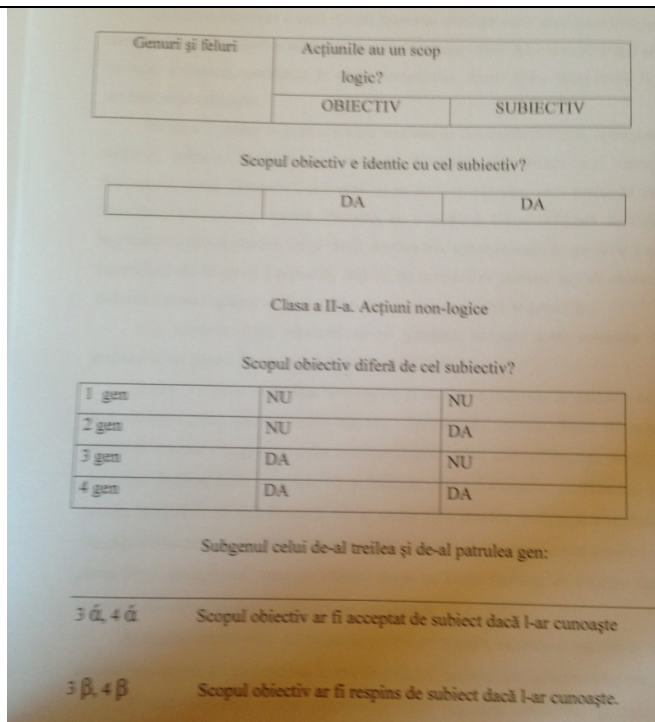

Fig. 4	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>Scopul indicat aici e unul direct; luarea în considerare a unui scop indirect e exclusă. Scopul obiectiv e unul real, pus în domeniul observației și experienței și nu un scop imaginar, poziționat în afara domeniului. Acest ultim scop poate fi, în schimb, unul subiectiv.</p>	<p>Scopul aici indicat e unul direct; luarea în considerare a unui scop indirect e exclusă. Scopul obiectiv e unul real, pus în domeniul observației și experienței și nu un scop imaginar, poziționat în afara domeniului. Acest ultim scop poate fi, în schimb, unul subiectiv.</p>

Fig. 5	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>neexcluzându-l pe cel al fetișștilor” spune Pareto. Concepte asemănătoare apar și la filosofii francezi de la sfârșitul secolului al XVII-lea, care cred că orice <i>bine</i> vine de la „rațiune” și orice <i>rău</i> de la „superstiție”, iar Holbach vede în „păcat” sursa tuturor relelor.</p>	<p>303. Concepte asemănătoare sunt comune printre filosofii francezi de la sfârșitul secolului XVII; pentru ei orice bine vine din „rațiune”, orice rău de la „superstiție”. Holbach²⁴³¹ vede în „păcat” sursa tuturor relelor. Aceasta a rămas o dogmă a Sfintei religii umanitare², ai</p>

Fig. 6	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>La fel, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, același curent de acțiuni non-logice se manifesta prin teismul filosofilor, divagațiile sentimentale ale lui Rousseau, cultul <i>rațiunii</i>, al <i>ființei supreme</i>, teofilantropia a cărei ramură este, în esență, religia pozitivistă a lui Comte, cea a lui Saint Simon, religia pacifistă și altele.</p>	<p>acestea. La fel, spre sfârșitul secolului XVIII și începutul secolului XIX, același curent de acțiuni non-logice se manifesta prin teismul filosofilor, divagațiile sentimentale ale lui Rousseau, cultul <i>rațiunii</i>, al <i>ființei supreme</i>, cultul zecimalei, teofilantropia a cărei ramură este, în esență, religia pozitivistă a lui Comte, religia lui Saint Simon, religia pacifistă și altele care există astăzi. Aceste considerații fac parte dintr-o</p>

Fig. 7	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>S.Reinach credea că dogmele religiei catolice, deci creștine, sunt false și că sunt adevărate dogmele religiei umanitar-democratice, iar adversarul său, părintele</p>	<p>El crede că dogmele religiei catolice, deci creștine, sunt false, în timp ce sunt adevărate dogmele religiei umanitar-democratice. Poate</p>

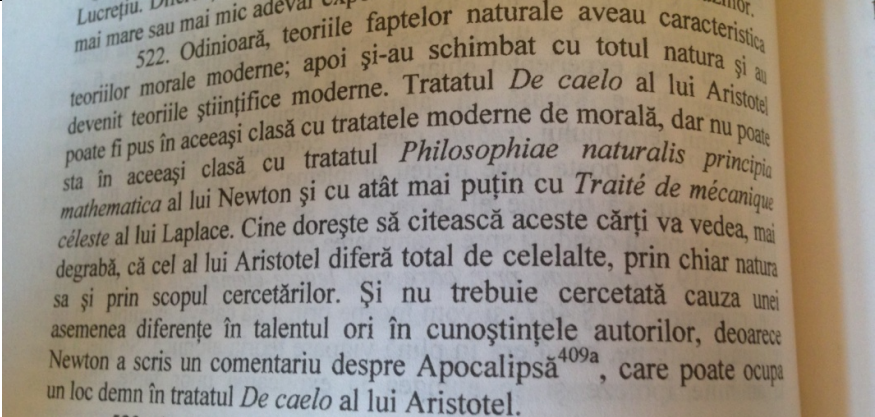
Fig. 8	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>Odinioară, teoriile faptelor naturale aveau caracteristica teoriilor morale moderne; apoi și-au schimbat cu totul natura și au devenit teoriile științifice moderne. Tratatul <i>De caelo</i> al lui Aristotel poate fi pus în aceeași clasă cu tratatele moderne de morală, dar nu poate sta în aceeași clasă cu tratatul <i>Philosophiae naturalis principia mathematica</i> al lui Newton și cu atât mai puțin cu <i>Traité de mécanique céleste</i> al lui Laplace. Cine dorește să citească aceste cărți va vedea, mai degrabă, că cel al lui Aristotel diferă total de celelalte, prin chiar natura sa și prin scopul cercetărilor. Și nu trebuie cercetată cauza unei asemenea diferențe în talentul ori în cunoștințele autorilor, deoarece Newton a scris un comentariu despre Apocalipsă, care poate ocupa un loc demn în tratatul <i>De caelo</i> al lui Aristotel.</p>	 <p>522. Odinioară, teoriile faptelor naturale aveau caracteristica teoriilor morale moderne; apoi și-au schimbat cu totul natura și au devenit teoriile științifice moderne. Tratatul <i>De caelo</i> al lui Aristotel poate fi pus în aceeași clasă cu tratatele moderne de morală, dar nu poate sta în aceeași clasă cu tratatul <i>Philosophiae naturalis principia mathematica</i> al lui Newton și cu atât mai puțin cu <i>Traité de mécanique céleste</i> al lui Laplace. Cine dorește să citească aceste cărți va vedea, mai degrabă, că cel al lui Aristotel diferă total de celelalte, prin chiar natura sa și prin scopul cercetărilor. Și nu trebuie cercetată cauza unei asemenea diferențe în talentul ori în cunoștințele autorilor, deoarece Newton a scris un comentariu despre Apocalipsă^{409a}, care poate ocupa un loc demn în tratatul <i>De caelo</i> al lui Aristotel.</p>

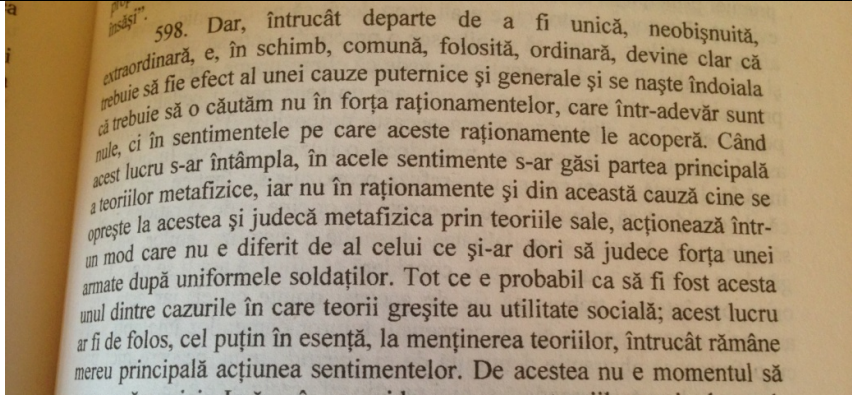
Fig. 9	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)
<p>Dar întrucât, departe de a fi unică, neobișnuită, extraordinară, e, în schimb, comună, folosită, ordinară, devine clar că trebuie să fie efect al unei cauze puternice și generale și se naște îndoiala că trebuie să o căutăm nu în forța raționamentelor, care într-adevăr sunt nule, ci în sentimentele pe care aceste raționamente le acoperă. Când acest lucru s-ar întâmpla, în acele sentimente s-ar găsi partea principală a teoriilor metafizice, iar nu în raționamente, și din această cauză cine se oprește la acestea și judecă metafizica prin teoriile sale, acționează într-un mod care nu e diferit de al celui ce și-ar dori să judece forța unei armate după uniforme soldaților. Posibil să fi fost acesta unul dintre cazurile în care teorii greșite au utilitate socială; acest lucru ar fi de folos la menținerea teoriilor, întrucât rămâne mereu principală acțiunea sentimentelor.</p>	

Fig. 10	
Teza	Pareto, Vilfredo [1916] (2007) <i>Tratat de sociologie generală</i> , vol 1. Craiova: Beladi (Trad: Lia Olguța Vasilescu)

Proba cu consensul e deseori disimulată sub veșmântul dorit, dar nu este experimentală. Acest lucru se întâmplă, în general, în auto-observație. Individul care face o experiență asupra sieși înțelege, chiar dacă nu o spune în mod explicit, că trebuie să folosească și altor oameni sau măcar celor raționali, înțelepți, filosofi. De exemplu, experimentând asupra propriei persoane, Descartes a început prin a considera false toate lucrurile crezute de el și adaugă: „Mais aussitôt après je pris garde que, pendant que je voulois ainsi penser que tout étoit faux, il falloit nécessairement que moi qui le pensois fusse quelque chose; et remarquant que le pensois fusse quelque chose; et remarquant que cette vérité: *je pense, donc je suis*, étoit si ferme et se assuré que toutes les plus extravagantes suppositions des sceptiques n'étoient pas capables de l'ébranler, je jugeai que je pouvois la recevoir sans scrupule pour le premier principe de la philosophie que je cherchois”. Din tot discursul, e evident că autorul nostru nu are alt scop decât să ne comunice ceva în afara senzațiilor; el vrea să stabilească o propoziție care să aibă valoare și pentru alții. Privind cu atenție se vede că el presupune implicit: 1° că propoziția sa *je pense, donc je suis* are un sens pentru ceilalți ca și pentru el; 2° că alții vor accepta această propoziție; 3° că propoziția astfel acceptată va fi ceva mai mult decât o iluzie colectivă. În plus, el intră în dispută cu cei ce ar putea refuza propoziția sa; fapt ce arată clar că el consideră că trebuie să fie acceptată de oricine tinde să raționeze și să înțeleagă. Aceasta e modalitatea obișnuită a metafizicienilor, adică: gândesc un anumit lucru și, apoi, consideră că, fiindcă așa li se pare lor, orice om înțelept trebuie să fie de aceeași opinie cu ei, iar asta are aceeași valoare, pentru ei, cu consensul tuturor oamenilor înțelepți sau cu o abstracție denumită de ei *spiritul uman*, pe care nici un muritor nu l-a văzut vreodată și nici nu știe cu precizie ce este.

(capitolo) 599. Proba cu consensul e deseori disimulată sub veșmântul dorit, dar nu este experimentală. Asta se întâmplă, în general, în auto-observație. Individul care face o experiență asupra sieși înțelege, chiar dacă nu o spune în mod explicit, că trebuie să folosească și altor oameni sau măcar celor raționali, înțelepți, filosofi. De exemplu, experimentând asupra propriei persoane, Descartes⁴⁶⁵¹ a început prin a considera false toate lucrurile crezute de el și adaugă: „Mais aussitôt après je pris garde que, pendant que je voulois ainsi penser que tout étoit faux, il falloit nécessairement que moi qui le pensois fusse quelque chose; et remarquant que le pensois fusse quelque chose; et remarquant que cette vérité: *je pense, donc je suis*, étoit si ferme et se assuré que toutes les plus extravagantes suppositions des sceptiques n'étoient pas capables de

*l'ébranler, je jugeai que je pouvois la recevoir sans scrupule pour le premier principe de la philosophie que je cherchois”. Din tot discursul, e evident că autorul nostru nu are alt scop decât să ne comunice ceva în afara senzațiilor; el vrea să stabilească o propoziție care să aibă valoare și pentru alții. Privind cu atenție, se vede că el presupune implicit: 1° că propoziția sa *je pense, donc je suis* are un sens pentru ceilalți ca și pentru el; 2° că alții vor accepta această propoziție; 3° că propoziția astfel acceptată va fi ceva mai mult decât o iluzie colectivă. În plus, el intră în dispută cu cei ce ar putea refuza propoziția sa; fapt ce arată clar că el consideră că trebuie să fie acceptată de oricine tinde să raționeze și să înțeleagă. Aceasta e modalitatea obișnuită a metafizicienilor, adică: gândesc un anumit lucru și, apoi, consideră că, fiindcă așa li se pare lor, orice om înțelept trebuie să fie de aceeași opinie cu ei, iar asta are aceeași valoare, pentru ei, cu consensul tuturor oamenilor înțelepți sau cu o frumoasă abstracție denumită de ei *spiritul uman*, pe care nici un muritor nu l-a văzut vreodată și nici nu știe cu precizie ce este.*

600. E necesar să...

30.04.2013

Cosima Rughiniș
Comisia de Etică a Facultății de Sociologie și
Asistență Socială
Universitatea din București